

Scrisoare pastorală la slăvitul praznic
al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos,
anul mântuirii 2024

Imagine preluată de pe site-ul www.pemptousia.ro

Hristos din Potir –
adevăratul miel pascal

HOREB

Sfânta Mare Muceniță CHIRIACHI,
ocrotitoarea Episcopiei Hușilor

† IGNATIE,
Episcopul Huşilor

Scrisoare pastorală la slăvitul praznic
al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos,
anul mântuirii 2024

**Hristos din Potir
– adevăratul miel pascal**

Editura HOREB
Huşi, 2024

† IGNATIE,

DIN MILA ȘI PURTAREA DE GRIJĂ A CELUI DE SUS, EPISCOPUL HUȘILOR,

iubiților frați preoți, ostenitorilor din sfintele mănăstiri și alesului popor al lui Dumnezeu, har îmbelșugat, lumină îndestulătoare și bucurie sfântă de la Hristos Cel Înviat, iar din parte-mi părintească și caldă îmbrățișare

„În Egipt a fost omorât mielul de Paște, iar în Sion a fost înjughiat Mielul cel adevărat. A junghiat mielul de Paște și l-a mâncat, și și-a frânt Trupul Său. A dat la o parte umbra și a arătat adevărul”¹

„Paștile nostru e-acum Hristos,/ Mielul jertfit pentru cei de jos/ Azima curăției în duh nis-a dat/ Prin sfânta-I iubire ce ni s-arătat”²

**Cinstiți slujitori ai Sfintelor Altare,
Cuvios cin monahal,
Iubiți frați și surori împreună-rugători,**

**Hristos a înviat!
[Adevărat a înviat]**

In această noapte de sărbătoare și bucurie întreaga noastră ființă este copleșită de prezența lui Hristos Cel înviat. Simțim, cu maximă convingere, că suntem mult mai deschiși și

¹ Sfântul Efreim Sirul, *Imne la Azime XIX, 1-2*, în Sfântul Efreim Sirul, *Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii*, studiu introductiv și traducere de diac. Ioan I. Ică jr, Sibiu, Editura Deisis, 1999, p. 155-156.

² Sfântul Ambrozie al Milanului, *Imnuri (LXII Imn de Paști)*, în Sfântul Ambrozie, *Despre Sfintele Taine. Scrisori. Imnuri* (PSB 53), traducere, introducere și note de Preot Prof. Dr Ene Braniște, Prof. David Popescu, Lector Dr Dane Negrescu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994, p. 394.

disponibili în a ne umple de lumină și de bunătate. Parcă s-au rupt toate zăgăzurile prejudecăților și ale răutății, pentru a ne lăsa pătrunși de libertatea spirituală și de profunzimea gingașă a sărbătorii Paștilor. Omul este cu adevărat liber doar atunci când se bucură și când este despovărat de orice neliniște, care îi macină sufletul și îi clatină existența.

Toate acestea sunt darurile lui Hristos Cel înviat, Care, prin gingășia³ faptelor Sale minunate, prin Nașterea Sa în lume ca Om desăvârșit, fiind totodată Dumnezeu desăvârșit, prin Răstignirea Sa pe Crucea iubirii absolute și integrale față de om, fie că este bun sau rău, și prin biruința Învierii asupra celor mai mari inamici ai umanității, adică moartea și păcatul, transformă oamenii și lumea într-un paradis duhovnicesc, unde putem să ne desfășăm de noblețea liniștii și de frumusețea împlinirii noastre spirituale.

De aceea, se cuvine ca în această noapte de lumină sfântă și de bucurie deplină, să medităm asupra Mielului-Hristos gingaș și bun, care S-a răstignit pentru noi, ca să dăruiască omului, în mod definitiv și irevocabil, bucuria și lumina Învierii, ca înfrângere a tristeții morții și a întunericii păcatului.

Iubiți credincioși,

unt convins că aproape toți cei care sunteți aici de față asociați sărbătoarea Paștilor cu mielul junghiat și gătit spre bucuria pe care ne-o oferă masa pascală. Este una din preocupările comune ale tuturor celor care se pregătesc pentru sărbătorile pascale. Și acest lucru nu îl spun într-o cheie negativă sau dispre-

³ Părintele Dumitru Stăniloae, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, cuvânt înainte de Arhimandritul Gheorghe Grigoriatul, prefață de Olivier Clément, în românește de Marilena Rusu, Sibiu, Editura Deisis, 1995, p. 44-45: „«Kenoza» lui Hristos este o gingășie spirituală. El își arată prin aceasta voința de a nu-i apăsa pe cei umili, de a nu-i stânjeni. Prin «kenoză», El a vrut să deschidă drum spre inima lor. Prin gingășie voia să-i facă să renunțe la brutalitate, în loc ca ei să persiste într-o duritate în care disprețul celui inferior corespunde celui al superiorului. Prin «kenoza» Sa, Hristos a vrut să frângă zidul brutalității și durității, care învăluie ca o cochilie, pentru a o apăra, delicata esență a umanității adevărate”.

țuitoare. Dimpotrivă. Aș vrea ca această viziune lumească asupra Paștilor să fie un punct de plecare în a conștientiza mai deplin: Cine este adevăratul Miel din această noapte de Paști? Și: de ce s-a îndătinat faptul ca de Paști să se mânânce carne de miel? De asemenea, să ne întrebăm dacă nu cumva mielul din cuptor, prin mirosul său și prin gustul său bun, ne-a făcut să uităm de Mielul Hristos, despre care Sfântul Ioan Botezătorul a spus: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii” (Ioan 1, 29).

Dreptslăvitori creștini,

Motivul pentru care Hristos este numit Miel poate fi deslușit mai bine dacă facem recurs la modul în care sărbătoreau evreii Paștile.

În cartea Ieșirii, capitolul 12, 1-14, ne este descris în detaliu evenimentul care se află la originea acestei mari sărbători din calendarul iudaic. Este vorba de ieșirea sau exodul evreilor din țara Egiptului, sub conducerea lui Moise, adică trecerea de la robie la libertate, comemorată apoi în fiecare an prin sărbătoarea Paștilor. Sărbătoarea se numește Pesah sau Paști, care în limba ebraică înseamnă „a trece, a sări peste”⁴, iar în limba siriacă „bucurie”, „senitătate” sau „strălucire”⁵. Masa pascală iudaică implica alegerea unui miel „de un an” și fără „meteahnă” (Ieșirea 12, 5) pentru fiecare familie. Acesta trebuie junghiat „spre seară” (Ieșire 12, 6), înainte de apusul soarelui, fără ca să îi fie zdrobite oasele (Ieșire 12, 10). Sângele trebuia adunat separat într-un vas special de argint⁶, ca mai apoi să fie unși cu acest sânge „amândoi ușorii și pragul de sus al

⁴ *Biblia după textul ebraic. Exodul și Leviticul* (Note la Exod), traducere, studii introductive și note de Maria Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Melania Badic, Emanuel Conțac, Octavian Florescu, Victor-Lucian Georgescu, Cristinel Iatan, Alexandru Mihăilă, Delia Mihăilă, Ovidiu Pietrăreanu, Tarciziu-Hristofor Șerban, Silviu Tatu, Cătălin Vatamanu, București, Editura Humanitas, 2019, p. 206.

⁵ *Ibidem*, p. 207.

⁶ Brant Pitre, *Misterul Cinei de pe urmă. Iisus și rădăcinile iudaice ale Euharistiei*, cuvânt înainte de Scott Hahn, traducere din engleză de Monica Broșteanu, București, Editura Humanitas, 2016, p.

ușii” (Ieșire 12, 7) casei, unde va fi consumat mielul pascal. Ungerea ușorilor casei cu sânge era un semn distinctiv că familia care locuia în ea era izbăvită de plaga morții (Ieșire 12, 13). Carnea mielului era consumată în aceeași seară, conform unei prescripții foarte precise. Nu era admis ca aceasta să fie fiartă sau consumată crudă, ci friptă bine pe foc cu tot cu cap, picioare și măruntaie (Ieșire 12, 9). Se mânca, având drept garnitură „azime și ierburi amare”, adică pâine nedospită și salată de lăptuci, ca amintire a faptului că fuga evreilor din Egipt a fost în grabă, fără să mai apuce să mănânce pâine din aluat dospit și că viața lor a fost „amară prin munci grele” (Ieșire 1, 14)⁷. Consumarea mielului nu constituia o opțiune, ci o obligativitate ritualică. Pentru „orice evreu din Antichitate, jertfa pascală nu se încheia cu moartea mielului, ci cu mâncarea cărnii lui. De cinci ori afirmă Biblia că trebuie «să fie mâncat mielul»; de cinci ori subliniază ospățul sacrificial. Paștele nu se încheia cu moartea victimei, ci cu un soi de «comuniune» – mâncând carnea jertfei ucise pentru tine”⁸. Tot acest ritual pascal, conform indicațiilor precise ale lui Dumnezeu, trebuia repetat an de an, ca aducere aminte de evenimentul ieșirii din robia egipteană. Această aducere aminte nu era o simplă rememorare a unor fapte din trecut, ci un „memorial”, prin care „un eveniment istoric esențial este adus în prezent, sau, altfel spus, prin care omul este conectat la acel eveniment fondator”⁹.

Iubiți frați și surori în Domnul Cel înviat,

Așa cum precizează atât Sfânta Scriptură, cât și Sfinții Părinți și tradiția liturgică, pentru noi creștinii, Mielul pascal adevărat este Hristos din Sfânta Împărtășanie, Trupul și Sângele Lui.

⁷ *Biblia după textul ebraic. Exodul și Leviticul (Note la Exod)...*, 2019, p. 205.

⁸ Brant Pitre, *Misterul Cinei de pe urmă. Iisus și rădăcinile iudaice ale Euharistiei ...*, 2016, p. 73.

⁹ *Biblia după textul ebraic. Exodul și Leviticul (Note la Exod)...*, 2019, p. 205.

Sfântul Apostol Petru ne încredințează de acest mare adevăr: „Știind că nu cu lucruri stricăcioase, cu argint sau aur, ați fost răscumpărați din viața voastră deșartă, lăsată de la părinți, ci cu scumpul sânge al lui Hristos, ca al unui miel nevinovat și neprihănit, Care a fost cunoscut mai dinainte de întemeierea lumii, dar Care S-a arătat în anii cei mai de pe urmă, pentru voi, cei ce prin El ați crezut în Dumnezeu, Care L-a înviat pe El din morți și I-a dat Lui slavă, ca să fie credința și nădejdea voastră în Dumnezeu” (I Petru 1, 18-21). Sfântul Ioan Evanghelistul numește Liturghia cerească „cina nunții Mielului”, „stând ca înjughiat” (Apocalipsa 5, 6), la care nu se poate participa decât în „veșminte de vison curat, luminos, căci visonul sunt faptele cele drepte ale sfinților. Și mi-a zis: Scrie! Fericiți cei chemați la cina nunții Mielului! Și mi-a zis: Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu” (Apocalipsa 19, 8-9).

Mielul consumat la masa pascală iudaică din Vechiul Testament este o prefigurare a Mielului-Hristos, Care la Cina cea de Taină, masa pascală prin excelență a creștinilor, ni S-a dăruit drept mâncare și băutură spre viață veșnică. Acest paralelism este afirmat cu tărie atât de Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, cât și de Sfântul Chiril al Alexandriei și Sfântul Efreem Sirul.

Sfântul Iustin Martirul și Filosoful îi spune explicit iudeului Trifon că „taina mielului, pe care a poruncit Dumnezeu ca să-l jertfiți de Paști, era o imagine a lui Hristos, cu sângele Căruia, după cuvântul credinței în El, se ungu casele lor, adică voi înșivă, care credeți în El. Căci puteți cu toții să înțelegeți că Adam, făptura pe care a creat-o Dumnezeu, a fost casă a suflării lui Dumnezeu”¹⁰. Răstignirea Mielului-Hristos pe Cruce este tot o împlinire a prefigurării mielului de la masa pascală iudaică, care, „atunci când se frige, se așează tot în felul Crucii”¹¹.

¹⁰ Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, *Dialogul cu iudeul Tryfon* (XL), în *Apologeți de limba greacă*, traducere, introducere, note și indici de Pr. Prof. Dr. T. Bodogae, Pr. Prof. Dr. Olimp Căciulă, Pr. Prof. Dr. D. Fecioru, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1997, p. 177.

¹¹ *Ibidem*.

Mielul adevărat din potirul euharistic, prin jertfa Sa de pe Cruce și prin Învierea Sa, ne-a izbăvit pentru totdeauna din chingile morții. Mielul de la masa pascală iudaică i-a izbăvit pe cei însemnați cu sângele său doar temporar de la iminența morții. Sfântul Chiril al Alexandriei subliniază, în chip lămurit, faptul că Mielul adevărat al creștinilor nu este un animal, fie el gîngăș și frumos, ci Hristos, Care, în fiecare noapte de Paști și nu numai, ni se oferă în Sfânta Împărtășanie. El este Cel care a „desființat slava diavolului”¹², care este moartea. De aceea, „realitatea Mielului celui adevărat nu piere. Căci cine este mai mare decât El ca să-L facă să treacă? Căci care miel ar putea să-L desființeze pe Mielul lui Dumnezeu, care a desființat preînchipuirile?”¹³ (...). Prin Mielul vieții, moartea i-a dat înapoi pe dreptii care au ieșit afară din mormintele lor (Matei 27, 52). Prin Mielul cel adevărat, Satan, cel ce așezase piedici în toate căile, a eliberat din nou calea adevărului”¹⁴.

De altfel, la fiecare Liturghie, atunci când episcopul sau preotul, la momentul rânduitor, înainte de împărtășirea propriu-zisă, ia Sfântul Trup sau Agnețul în mâini, cuvânt de origine latină (agnus, agni), preluat și în slavonă (agneț), care înseamnă miel, acesta rostește următoarele cuvinte: „Se sfărâmă (frânge) și Se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce Se sfărâmă (frânge) și nu Se desparte, Cel ce Se mănâncă pururea și niciodată nu Se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește”¹⁵.

Împărtășirea cu Hristos-Mielul, în această noapte de taină, ne dăruiește nu numai viață veșnică, ci și sfințenie, pentru că El este desăvârșit, fără niciun cusur și fără nicio meteahnă morală,

¹² Sfântul Chiril al Alexandriei, *Glafire* (PSB 39; „Glafire la Ieșire”, 2), traducere din grecește, introducere și note de Pr. prof. Dr. Dumitru Stăniloae, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1992, p. 286.

¹³ Sfântul Efreem Sirul, *Imne la Azime V*, 20-21..., 1999, p. 138.

¹⁴ *Ibidem*, III, 14, 18, p. 134.

¹⁵ Liturghier, *Dumnezeiasca Liturghie a celui întru sfinți părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2012, p. 186.

„arzând spinii tuturor păcatelor, curățându-ne sufletul, sfințindu-ne gândurile, întărindu-ne oasele, luminându-ne numărul deplin al celor cinci simțuri, pătrunzându-ne cu frica Sa, acoperindu-ne, apărându-ne, păzindu-ne de tot lucrul și cuvântul pierzător de suflet, împodobindu-ne și înțelepțindu-ne”, pentru a fi „locaș numai al Duhului și nu al păcatului, prin primirea Împărtășirii”¹⁶.

Firea umană asumată de către Hristos era deplină și îndumnezeită, așa cum un „miel e deplin într-un an”¹⁷ și tânăr, pentru că în Mielul lui Dumnezeu „sunt toate însușirile dumnezeiești”¹⁸. Este o fire umană „maturizată spiritual” și care este „conștientă de jertfa care se săvârșea în ea și nu îmbătrânită, pentru ca nu cumva moartea să se poată datora și bătrâneții”¹⁹, așa cum precizează Părintele Dumitru Stăniloae. În favoarea unei asemenea înțelegeri ne vine și etimologia aramaică a cuvântului „miel” (talja delaha), care este înrudit cu termenul din ebraică (taleh), însemnând atât miel, cât și „tânăr sau slujitor”²⁰.

Oricine dorește să se împărtășească cu Trupul și Sângele Domnului trebuie să fie plin de focul Duhului Sfânt²¹, așa cum evreii consumau carnea mielului doar fript pe foc; trebuie să metabolizeze bine cuvântul și taina credinței în Domnul, păstrându-le profunzimea și autenticitatea, evitând orice formă de superficialitate, distorsionare, tendință de diluare a acestora²²,

¹⁶ Idem, *Rugăciunile de mulțumire după Dumnezeiasca Împărtășire* (Rugăciunea a treia, a Sfântului Simeon Metafrastul), București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2012, p. 369.

¹⁷ Pr. prof. Dr. Dumitru Stăniloae, nota 495, în Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 287.

¹⁸ Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 287.

¹⁹ Pr. prof. Dr. Dumitru Stăniloae, nota 495, în Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 287.

²⁰ J. H. Roberts (Braamfontein, Johannesburg), *Teh Lamb of God*, în „Neotestamentica” II, *The Christ of John: Essays on the Christological of the Fourth Gospel*, New Testament Society of Southern Africa, 1968, p. 47.

²¹ Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 290.

²² *Ibidem*, p. 290: „Și să nu mâncați nimic crud» (Ieșire 12, 9). Ce este și aceasta? Cel ce mănâncă ceva crud, nu mănâncă spre digerare; dar o astfel de mâncare

așa cum era interzis ca mielul de la cina pascală iudaică să fie consumat crud sau fiert în apă; trebuie manifestată „pornire energetică”²³ în a săvârși fapte bune, pentru a nu cădea în „moleșeala” sau lentoarea acediei spirituale.

În fiecare Sfântă Liturghie noi actualizăm, în chip tainic, dar real, Nașterea, Răstignirea, Învierea Domnului și Pogorârea Duhului Sfânt. Noi Îl primim la Ospățul-Liturghie pe Hristos Cel răstignit și înviat. Ne umplem de duhul iubirii jertfelnice al lui Hristos de pe Cruce și de „lumina cea neapropiată a Învierii”²⁴. Împărtășindu-ne cu Trupul și Sângele Domnului, trăim și pătrundem, în mod real și consistent, în bucuria și lumina praznicului Învierii, ne încredințăm Sfântului Vasile cel Mare: „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea, că, ori de câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea Mea veți vesti și învierea Mea veți mărturisii”²⁵.

Iubiți fii sufletești,

Am venit cu toții la această slujbă de noapte, ca „să ne luminăm” prin vederea și simțirea lui Hristos, Cel plin de lumina cea veșnică, El Însuși lumina cea ființială, și ca să fim părtași, „după cuviință”, veseliei cerurilor și bucuriei pământului,

este greu de mestecat. Aceasta o fac cei ce nu subțiază cum se cuvine cuvintele despre Hristos prin cercetare, nu le probează în foc, după spusa Psalmistului: «Și cugetarea mea va arde foc» (Psalmul 38, 4). Împiedică iarași să se mănince fiert în apă, arătând că cugetarea apoasă și diluată despre Hristos nu va fi o hrană bună pentru mințile credincioșilor. Iar cugetarea apoasă despre El constă în a socoti că nu este Dumnezeu după fire...”.

²³ *Ibidem*, p. 294.

²⁴ Slujba Învierii, *Rânduiala slujbei din noaptea Sfințelor Paști* (Canonul Învierii, Cântarea 1, stihira a II-a), București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2012, p. 38.

²⁵ Liturghier, *Dumnezeiasca Liturghie a celui întru sfinți părintelui nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2012, p. 252.

care ne vin de la Cel care este „Bucuria cea veșnică”²⁶, bucuria care nu se termină niciodată.

Această experiență minunată și de care avem atâta nevoie, adică să trăim în lumină și bucurie, nu poate deveni posibilă, concretă și durabilă, dacă Îl ignorăm pe Mielul-Hristos, Paștile nostru. El este centrul acestei sărbători pentru Care ne pregătim, prin post, prin rugăciune, prin citirea din Sfintele Scripturi, prin fapte bune, prin iertare, prin bunătate, prin iubire, prin îngăduința neputințelor celor din jur și mai ales prin Taina Spovedaniei, Taina întâlnirii cu noi înșine și cu Dumnezeu.

Mielul de pe masa pascală festivă nu ar trebui să fie socotit mielul pascal cel adevărat. Dimpotrivă. Să ne aducem aminte că Mielul din Sfântul Potir, din Sfânta Împărtășanie, ne introduce cu adevărat în atmosfera de bucurie și lumină pascale, transformându-ne în oameni de lumină și bucurie. Toate cele care țin de partea culinară, vrednice de laudă și aducătoare de bucurie și acestea, vin după ce ne-am primenit sufletul, primindu-L mai întâi, în această noapte sfântă, pe Mielul-Hristos din Potir, în casa ființei noastre.

De aceea, cei care veți pleca imediat după ce ați primit lumina pascală, mă veți face să înțeleg că doriți să ratați cea mai frumoasă întâlnire din noaptea de Paști, întâlnirea cu Hristos la slujba Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii, unde ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului. Rogu-vă, mâncați în ziua de Paști întâi Mielul-Hristos euharistic, oferit în această noapte binecuvântată, pentru că apoi este vreme și pentru cele care ne desfată viața trupului. Prima masă de Paști este masa euharistică, cea care ne transfigurează, ne îndestulează ființa cu lumină, bucurie, liniște, pace, binecuvântare prin împărtășirea cu Mielul-Hristos, Cel care este Lumina, Bucuria, Liniștea, Pacea și Binecuvântarea noastră veșnică.

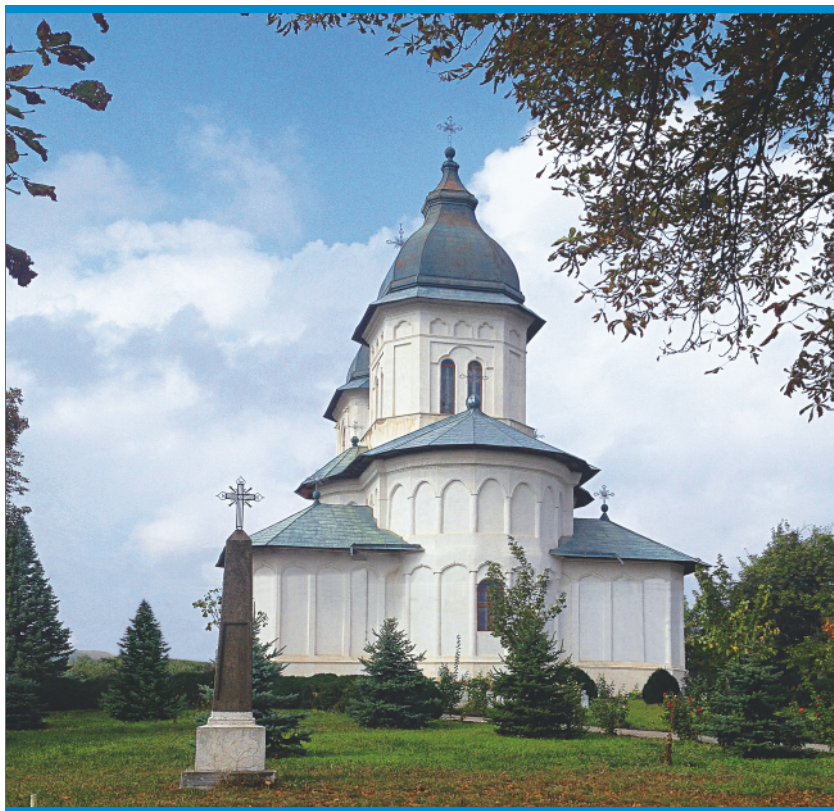
²⁶ Slujba Învierii, *Rânduiala slujbei din noaptea Sfintelor Paști* (Canonul Învierii, Cântarea 1, stihira a III-a) ..., 2012, p. 38.

Fie-vă sărbătorile pline de iubire și bunătate, de răbdare și speranță, de liniște și sănătate, iar Hristos Cel înviat să vă fie mângâiere în momentele grele ale vieții, să vă fie băutură și hrană sfinte, atunci când sufletul este însetat și înfometat după cele care vă împlinesc cu adevărat. Mielul-Hristos să vă răsplătească jertfa de a fi acum împreună, la sfânta slujbă, întorcându-vă bucuroși și voioși, după terminarea Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii, la casele și la familiile dumneavoastră.

Hristos a înviat!
[Adevărat a înviat]

Al vostru părinte
și frate de tot binele voitor și fierbinte rugător,

† Părintele Episcop Ignatie al Hușilor

CATEDRALA EPISCOPALĂ „SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL”

Dată în reședința noastră episcopală din Huși,
la praznicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos,
din anul mântuirii 2024

Însemnare:

Preacucernicii și Preacuvioșii Părinți vor citi această Scrisoare Pastorală
în bisericile parohiale și cele mănăstirești, în prima zi de Paști,
urmând ca în bisericile filii să fie citită a doua sau a treia zi de Paști

Foto: Luigi Ivanciu / Ziarul Lumina

Anul omagial al pasterației și îngrijirii bolnavilor
și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți

© Toate drepturile rezervate Episcopiei Hușilor.
www.episcopiahusilor.ro

ISBN 978-606-95690-8-5

HOREB